

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ประวัติศาสตร์วาทกรรมความรุนแรงต่อผู้หญิงในสื่อ พ.ศ. 2449-2519” เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (qualitative research) ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อความ (text) ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์วาทกรรม (discourse analysis) ของ Michel Foucault การเก็บข้อมูลจึงเป็นวิธีการแกะรอยวาทกรรม ขอบเขตการเลือกตัวอย่างจึงเปิดกว้าง ไม่มีการกำหนดกรอบที่ตายตัวของตัวอย่าง เป็นการศึกษาจากตัวบททั้งหมดโดยไม่มีการสุ่มตัวอย่างที่เป็นระบบ เพื่อให้เกิดการกระจายของข้อมูลอันจะนำไปสู่การค้นหาคความไม่ต่อเนื่อง (discontinuity) ปฏิบัติการของอำนาจและการต่อสู้ของวาทกรรมความรุนแรงต่อผู้หญิง ผู้วิจัยได้เลือกตัวบทที่มีลักษณะหลากหลายและถูกนำเสนอผ่านช่องทางสื่อสารที่คนจำนวนมากในสังคมสามารถเข้าถึงได้ อันได้แก่ นิตยสารผู้หญิง หนังสือพิมพ์ โฆษณา ภาพยนตร์ และวรรณกรรม ระหว่างปี พ.ศ. 2449-2519 ทั้งนี้เนื้อหาตัวบทจะต้องประกอบไปด้วยการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิต สถานะ สิทธิ บทบาทหน้าที่ของผู้หญิง รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายอันสะท้อนให้เห็นถึงมิติของความรุนแรงต่อผู้หญิงทั้งที่เป็นความรุนแรงทางตรง ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง และความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม

ตารางที่ 3.1 แสดงข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา พ.ศ. 2449-2519

นิตยสารผู้หญิง	หนังสือพิมพ์	วรรณกรรม	ภาพยนตร์	โฆษณา
กุลสตรี เมษายน พ.ศ. 2449 - กันยายน พ.ศ. 2450	ดุสิตสมิต ธันวาคม พ.ศ. 2461 - สิงหาคม พ.ศ. 2462	บำรุงนารี (เดือนธันวาคม 2449)	แม่นาคพระโขนง (พ.ศ. 2502)	น้ำมันนางเงือก (สตรีไทย 2468) เขวราชโสดสตรี (สตรีไทย 2468)
สตรีนิพนธ์ พ.ศ. 2454	ไทย มกราคม พ.ศ. 2462 - ธันวาคม พ.ศ. 2463	หัวใจชายหนุ่ม (รัชกาลที่ 6)	เรือนแพ (พ.ศ. 2504)	ไพเวท ยาถ่าย ยาระบาย (ประชาชาติ 13 ตุลาคม 2471)
สตรีศัพท์ กันยายน พ.ศ. 2465 - มีนาคม พ.ศ. 2465	สยามสาสน์ กรกฎาคม พ.ศ. 2465- มกราคม พ.ศ. 2465	การค้าหญิงสาว (รัชกาลที่ 6)	กัลปิงหา (พ.ศ. 2504)	บริษัทสุกรพาณิชย์ รับผิดชอบแบบ (สยามยุคดี 27 ตุลาคม 2471)
สตรีไทย มีนาคม พ.ศ. 2468 - กรกฎาคม พ.ศ. 2469	สยามราษฎร์ กรกฎาคม พ.ศ. 2463-กันยายน พ.ศ. 2463	ธรรมาธรรมะสงคราม (รัชกาลที่ 6, 2461)	ชั่วฟ้าดินสลาย (พ.ศ. 2508)	โซโกนีน้ำมันรถยนต์ (สยามราษฎร์ 30 กันยายน 2474)
มีนาคม พ.ศ. 2470 - กันยายน พ.ศ. 2471	พศุจฉาชน.พ.ศ. 2463-ธันวาคม	มารมมนุษย์ (ศรีบูรพา 2471)	เครื่องฟ้า (พ.ศ. 2508)	VIVA น้ำหอม (ประชาชาติ 9 ตุลาคม 2476) น้ำหอมบองซ์ (ประชาชาติ 9 ตุลาคม 2476) โรงเรียนเรมิ่งตันพิมพ์ดีด

สยามยูพีดี ตุลาคม - ธันวาคม พ.ศ. 2471	พ.ศ.2463 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2464-ธันวาคม พ.ศ. 2464 มกราคม พ.ศ. 2465-มิถุนายน พ.ศ.2465	ข้างหลังภาพ (ศรีบูรพา 2480) ศัตรูของเจ้าหล่อน (ดอกไม้สด, 2472)	ศึกบางระจัน (พ.ศ.2509) เจ้าแม่ตะเคียนทอง (พ.ศ.2509)	(ประชาชนิตี 1 พฤษภาคม2479) เวราโมน ยาแก้ปวดศีรษะ (สยามนิกร 3 กุมภาพันธ์ 2480) มาร์โก น้ำยารักษาผิว (สยามนิกร 9 กุมภาพันธ์ 2480) ชันตุลิน ยารักษาโรคบุรุษ (สยามนิกร19 พฤษภาคม 2480)
สตรีสาร พ.ศ. 2501- 2519	พ.ศ. 2466-มกราคม พ.ศ. 2467 มกราคม พ.ศ. 2474- กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2474	หญิงคนชั่ว (ก.สุรางคนางค์)	เพชรตัดเพชร (พ.ศ.2509)	Genuine Eau de Cologne (ประชาชนิตี 5 กรกฎาคม 2480) ครีมบาหลี (ประชาชนิตี 11 พฤศจิกายน 2480)
คุณหญิง พ.ศ. 2507-2508	สิงหาคม พ.ศ. 2474- ธันวาคม พ.ศ. 2474	พันทิพา (ก.สุรางคนางค์)	คนเหนือคน (พ.ศ.2509)	สบู่หอมตรามงกุฎ (ประชาชนิตี 19 พฤศจิกายน 2480)
มิตรหญิง พ.ศ. 2513-2514	ชาติไทย ตุลาคม-ธันวาคม พ.ศ.2475	เทพราช (ก.สุรางคนางค์)	จุฬาศรีคุณ (พ.ศ.2510)	รถออสติน (ประชาชนิตี 22 มีนาคม 2481)
อลณา พ.ศ. 2516-2519	ประชาชนิตี ตุลาคม-พฤศจิกายน พ.ศ.2476 พฤษภาคม-กรกฎาคม พ.ศ. 2479	ฐานะของสตรีตามที่ เป็นมาในประวัติศาสตร์ (กุหลาบ สายประดิษฐ์ รักเอ๋ย	พระลอ (พ.ศ.2511) รักเอ๋ย	สบู่หอมคามีย์ (ประชาติปไตย 3 พฤษภาคม 2481) สบู่ชันไคท์

	<p>เมษายน-พฤษภาคม , กรกฎาคม-สิงหาคม , พฤศจิกายน-ธันวาคม พ.ศ. 2480 มีนาคม พ.ศ.2481 เมษายน พ.ศ.2482 พฤษภาคม-มิถุนายน พ.ศ.2481 พฤษภาคม พ.ศ.2484</p> <p>สยามนิกร(รายวัน) กุมภาพันธ์,เมษายน-มิถุนายน ,สิงหาคม-กันยายน , พฤศจิกายน-ธันวาคม พ.ศ. 2480 มกราคม-สิงหาคม พ.ศ. 2490 มกราคม-กุมภาพันธ์,เมษายน- พฤษภาคม,มิถุนายน-สิงหาคม ,ตุลาคม พ.ศ. 2493 มกราคม-พฤศจิกายน พ.ศ.2499</p>	<p>2495)</p> <p>ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับ ปาฐกถาฐานะของสตรี ตามที่เป็นมาใน ประวัติศาสตร์ (อินทราวุธ 2495)</p> <p>อดีต ปัจจุบัน และ อนาคตของสตรีไทย (สมชาย ปรีชาเจริญ 2500)</p> <p>สนิมสร้อย (รงษ์ วงษ์สุวรรณค์ 2504)</p> <p>รอยมลทิน (ทมยันตี 2509)</p>	<p>(พ.ศ.2511)</p> <p>เปิดน้อย (พ.ศ.2511)</p> <p>กินรี (พ.ศ.2512)</p> <p>ดวงใจแม่ (พ.ศ.2512)</p> <p>รักนิรันดร์ (พ.ศ.2513)</p> <p>มนตรีรักลูกทุ่ง (พ.ศ.2513)</p> <p>โทน (พ.ศ.2513)</p>	<p>(ประชาชนิตี 10 พฤษภาคม 2481)</p> <p>Vikelp (ประชาชนิตี 13 พฤษภาคม 2481)</p> <p>Santal Midy ยารักษาหนองใน (ประชาชนิตี 16 พฤษภาคม 2481)</p> <p>เครื่องสำอางแคชเมียร์โบเก้ (ประชาชนิตี 21 พฤษภาคม 2481)</p> <p>เครื่องสำอางแคชเมียร์โบเก้ (ประชาชนิตี 27 พฤษภาคม 2481)</p> <p>Vikelp (ประชาชนิตี 27 พฤษภาคม 2481)</p> <p>เข้าไอ้ต (ประชาชนิตี 30 พฤษภาคม 2481)</p> <p>โอวันติล เครื่องดื่ม (ประชาชนิตี 14 ตุลาคม 2482)</p> <p>ปากกาไฟล๊อค (นิกร 1 มกราคม 2484)</p> <p>คลังออมสิน</p>
--	--	---	---	--

	<p>นิกร มิถุนายน-พฤศจิกายน พ.ศ.2485 เมษายน-พฤศจิกายน พ.ศ.2486</p> <p>ศรีกรุง (รายเดือน) พฤศจิกายน-ธันวาคม พ.ศ.2484</p> <p>ภาพข่าวสยามนิกร (ไม่ระบุเดือน)พ.ศ.2490-2492 มกราคม-ตุลาคม 2495 มกราคม-เมษายน พ.ศ. 2496</p> <p>พิมพ์ไทย มกราคม-มีนาคม พ.ศ. 2493</p> <p>ไทยรัฐ มีนาคม-ธันวาคม พ.ศ.2506 มกราคม-กุมภาพันธ์,เมษายน-</p>	<p>อิตถีเพศ (สุวรรณีย์ สุคนธา 2517)</p> <p>ขบวนการดอกไม้บาน (ชุมนุม นิสิตหญิงคณะ วิทยาศาสตร์ จุฬา)</p> <p>ทางเลือก (นักศึกษารวมศาสตร์)</p> <p>ผู้เพื่อสตรี (ชุ ม นุ ม นี สิต ห ณฺยิ ง มหาวิทยาลัยเกษตรศาส ตร์)</p> <p>โลกที่สี่ (จิระนันท์ พิตรปรีชา)</p>	<p>ไอ้ทุย (พ.ศ.2514)</p> <p>แม่ศรีไพร (พ.ศ.2514)</p> <p>แหวนทองเหลือง (พ.ศ.2514)</p> <p>พ่อปลาไหล(พ.ศ.2515)</p> <p>น้ำผึ้งพระจันทร์ (พ.ศ.2515)</p> <p>หัวใจป่า (พ.ศ.2515)</p> <p>ชู้ (พ.ศ.2515)</p>	<p>(นิกร 18 มีนาคม 2484)</p> <p>เฮโมเยน โทนิก (นิกร 19 มีนาคม 2484)</p> <p>สบู่ป่าดมโอดีฟ (นิกร 26 มีนาคม 2484)</p> <p>เกลือครูเซ่น (ประชาชาติ 21 พฤษภาคม 2484)</p> <p>ยาชุนุรุษสตรี (ศรีกรุง 1 ตุลาคม 2484)</p> <p>อินสแตนโปสต์ัม (ศรีกรุง 12 ธันวาคม 2484)</p> <p>น้ำมันแต่งผมกูดมอร์นึ่ง (พิมพ์ไทย 8 มกราคม 2493)</p> <p>ยาบำรุงไต ไชจ้อ (พิมพ์ไทย 11 มกราคม 2493)</p> <p>ยาบำรุงไต ไชจ้อ (พิมพ์ไทย 14 มกราคม 2493)</p> <p>รอนลัน</p>
--	---	---	--	---

พฤษภาคม, กรกฎาคม-ธันวาคม พ.ศ. 2507	ฐานะและบทบาทสตรี สากล (ผู้หญิง 10 สถาบัน) ปัญหาและแนวทางการ ต่อสู้ของผู้หญิงไทย (ฤดี เรืองชัย)	ทำเทียน (พ.ศ.2516)	(สยามนิกร 11 มกราคม 2499) เรวิแคปส์ (สตรีสาร ปลายมกราคม 2501)
มกราคม-สิงหาคม,พฤศจิกายน- ธันวาคม พ.ศ. 2508		เข่าช็อกานต์ (พ.ศ.2516)	สบู่นFIELD'S (สตรีสาร ปลายมกราคม 2501)
มกราคม-พฤศจิกายน พ.ศ.2509		ครุณีผีสิง (พ.ศ.2516)	ยกทรงเมดเด้นฟอรัม (สตรีสาร ปลายเมษายน 2501)
ประชาธิปไตย		ตลาดพรหมจรรย์ (พ.ศ.2516)	เมโลเซทล์ (สตรีสาร ปลายมกราคม 2501)
มกราคม-ธันวาคม พ.ศ.2505		หนองบัวแดง (พ.ศ.2516)	อานนศ (สตรีสาร มกราคม 2502)
มกราคม-ธันวาคม พ.ศ.2506		สาวภูไท (พ.ศ.2516)	เมย์เบลลีน (สตรีสาร มกราคม 2502)
มกราคม-ธันวาคม พ.ศ.2507			แอ็คตา ไลท์ (สตรีสาร กุมภาพันธ์ 2502)
มกราคม-ธันวาคม พ.ศ.2508			อีโน แก้วทองเสียบ (สตรีสาร ปลายมิถุนายน 2503)
มกราคม-ธันวาคม พ.ศ.2509			
มกราคม-ธันวาคม พ.ศ.2510			
มกราคม-ธันวาคม พ.ศ.2511			
มกราคม-ธันวาคม พ.ศ.2512			
มกราคม-ธันวาคม พ.ศ.2513			
มกราคม-ธันวาคม พ.ศ.2514			
มกราคม-ธันวาคม พ.ศ.2515			
มกราคม-ธันวาคม พ.ศ. 2516			

	<p>มกราคม-ธันวาคม พ.ศ. 2517 มกราคม-ธันวาคม พ.ศ. 2518 มกราคม-ธันวาคม พ.ศ. 2519</p> <p>ดาวสยาม สิงหาคม-ธันวาคม พ.ศ. 2517 มกราคม-ธันวาคม พ.ศ. 2518 มกราคม-สิงหาคม พ.ศ. 2519</p>		<p>เทพธิดาโรงแรม (พ.ศ.2517)</p> <p>ทิวหาวม (พ.ศ.2517)</p> <p>คู่หู (พ.ศ.2517)</p> <p>ผมไม่อยากเป็นพันโท (พ.ศ.2516)</p> <p>สาวเจ้าพัยค์ณ์ (พ.ศ.2518)</p> <p>หุมแพ (พ.ศ.2519)</p>	<p>Revlon Intimate (สตรีสาร พฤษภาคม 2503)</p> <p>เมย์เบลลีน (สตรีสาร ปลายพฤษภาคม 2503)</p> <p>ยาสีฟันคอลเกต (สตรีสาร ต้นมีนาคม 2504)</p> <p>Revlon เครื่องสำอาง (สตรีสาร สิงหาคม 2506)</p> <p>Revlon เครื่องสำอาง (สตรีสาร กันยายน 2506)</p> <p>ยาสีฟันคอลเกต (สตรีสาร ปลายกันยายน 2506)</p> <p>Revlon เครื่องสำอาง (สตรีสาร ต้นพฤศจิกายน 2506)</p> <p>แป้งชูรสปีไทย (ไทยรัฐ 9 ธันวาคม 2506)</p> <p>แม็กซ์ (ไทยรัฐ 5 พฤษภาคม 2506)</p>
--	---	--	---	---

			ไอ้ลูกรัก (พ.ศ.2519)	เครื่องดื่มเฮาดี (สตรีสาร ตันมิถุนายน 2506) น้ำมันรถเม็ทริลเบนซิน (ไทยรัฐ 16 กันยายน 2506) เบียร์ตราหนูมาน (ไทยรัฐ 28 ตุลาคม 2506) ยาสีฟันคอลเกต (สตรีสาร ตันตุลาคม 2507) น้ำมันรถ SUPER SHELL (ไทยรัฐ 8 เมษายน 2506) ผ้าเช็ดหน้าไรซ์ (ไทยรัฐ 11 สิงหาคม 2508) REVLON (สตรีสาร 5 ธันวาคม 2508) Ronson (สตรีสาร 17 เมษายน 2509) ผ้าอนามัยแทมแพค (สตรีสาร 17 เมษายน 2509)
--	--	--	-------------------------	--

				<p>ออมเพรวิว (สตรีสาร 26 มิถุนายน 2509)</p> <p>จักรยานยนต์ซูซูกิ (ไทยรัฐ 31 กรกฎาคม 2509)</p> <p>จักรยานยนต์ยามาฮา (ไทยรัฐ 3 สิงหาคม 2509)</p> <p>ผ้าอนามัยแทมแพค (สตรีสาร 28 สิงหาคม 2509)</p> <p>ผ้าอนามัยแทมแพค (สตรีสาร 13 ธันวาคม 2509)</p> <p>รถเฟียต (สตรีสาร 7 พฤษภาคม 2510)</p> <p>แชมพูซัวร์สคอฟ (สตรีสาร 30 กรกฎาคม 2510)</p> <p>REVLON (สตรีสาร 12 พฤศจิกายน 2510)</p> <p>จีเซโต้ (สตรีสาร 8 มิถุนายน 2512)</p>
--	--	--	--	--

				<p>REVLON (สตรีสาร 22 มิถุนายน 2512) วรภัทร สถานเสริมความงาม (สตรีสาร 14 ธันวาคม 2512) กระดาษชำระคิเ็น็กซ์ (สตรีสาร 26 เมษายน 2513) ศูนย์ถ่ายภาพบำบัด บางกะปิ (สตรีสาร 24 มกราคม 2514) แอมแพค ฟ้อนามัย (สตรีสาร 7 มีนาคม 2514) เพ็ชช ฮายเกิ้ล (สตรีสาร 2 พฤษภาคม 2514) แอมแพค ฟ้อนามัย (สตรีสาร 18 เมษายน 2514) อุปกรณ์ช่างตราตุ๊กตาตุ๋ (สตรีสาร 25 เมษายน 2514) แอมแพค ฟ้อนามัย (สตรีสาร 11 กรกฎาคม 2514)</p>
--	--	--	--	---

				<p>แชมภูค่าออด้าซ (สตรึสาร 6 มกราคม 2515)</p> <p>ฝ้าอนามัย เซลลึอกซ์ (สตรึสาร 23 เมษายน 2515)</p> <p>ไซแกลล์กซ์ เครื่องล้าอง (สตรึสาร 5 กรกฎาคม 2515)</p> <p>ฝ้าอนามัยสกอกคค์ (สตรึสาร 5 กรกฎาคม 2515)</p> <p>ฝ้าอนามัยซีเลีย (สตรึสาร 10 ธันวาคม 2515)</p> <p>บุหร์กรองทึพัย (ประชาธิปไตย 2 มิถุนายน 2516)</p> <p>คนอ์ เครื่องปรุง (สตรึสาร 14 เมษายน 2517)</p> <p>รถไทรอัมพ์ โคลโไมท์ (ประชาธิปไตย 7 พฤษภาคม 2517)</p> <p>รดยนค้ชุกิ (ประชาธิปไตย 19 มิถุนายน 2517)</p>
--	--	--	--	---

				<p>ธนาคารกรุงเทพ (ประชาธิปไตย 19 มิถุนายน 2517)</p> <p>ธนาคารกสิกรไทย (ประชาธิปไตย 28 มิถุนายน 2517)</p> <p>เจแปนแอร์ไลน์ (ประชาธิปไตย 26 มิถุนายน 2517)</p> <p>Berlitz โรงเรียนสอนภาษา (ประชาธิปไตย 17 กรกฎาคม 2517)</p> <p>ครีมนมพรหมจรรย์ (สตรีสาร สิงหาคม 2517)</p> <p>โบকারีราล ผงทำความสะอาดจุดซ่อน เร้น (สตรีสาร 22 ธันวาคม 2517)</p> <p>สถาบันสอนภาษาACEG (ประชาธิปไตย 5 มกราคม 2518)</p> <p>ธนาคารกรุงเทพ (ประชาธิปไตย 2 สิงหาคม 2518)</p> <p>โจแอนดรู</p>
--	--	--	--	---

				<p>(ดาวสยาม 29 กันยายน 2518) รถดักจับ (ประชาธิปไตย 2 พฤศจิกายน 2518) รถดูใบต้ำ (ดาวสยาม 14 มกราคม 2519) รถแลนเซียเบต้า (ดาวสยาม 20 มกราคม 2519) พรรคประชาธิปัตย์ (ดาวสยาม 2 เมษายน 2519)</p>
--	--	--	--	--

การตรวจสอบข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ใช้การตรวจสอบความน่าเชื่อถือและความถูกต้องด้วยวิธีการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) เป็นการตรวจสอบทั้งในมิติด้านข้อมูล มิติการตรวจสอบ และมิติทฤษฎี ดังนี้

1. มิติด้านข้อมูล (Data Triangulation) ผู้วิจัยตรวจสอบความน่าเชื่อถือด้านข้อมูลด้วยการใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ได้แก่ หนังสือพิมพ์ เป็นมุมมองที่สะท้อนข้อเท็จจริงและทัศนคติของสังคมต่อความรุนแรงต่อผู้หญิง นิตยสาร เป็นตัวแทนของทัศนคติของผู้หญิงที่มีต่อความรุนแรง ภาพยนตร์ สะท้อนจินตนาการ อารมณ์ ทัศนคติ และความรู้ความเข้าใจของสังคมที่มีต่อผู้หญิง โฆษณา ให้ภาพความปรารถนาของผู้หญิงในระบบทุนนิยมซึ่งชูช่อนัยความรุนแรง **วรรณกรรม**⁵ ให้มุมมองของอารมณ์ ความรู้สึก ทัศนคติ หรือข้อเท็จจริง

2. มิติการตรวจสอบ (Investigator Triangulation) ก่อนและระหว่างการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ทดลองตรวจสอบวิธีการวิเคราะห์หว่าทกรรม และการประยุกต์ใช้แนวคิดสตรีนิยมว่าสามารถใช้ในการวิเคราะห์การสื่อสารความรุนแรงต่อผู้หญิงในประวัติศาสตร์ไทยได้หรือไม่ ผู้วิจัยจึงได้เก็บและวิเคราะห์ข้อมูล นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านสตรีนิยมและผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสาร แล้วนำเสนอในรูปแบบบทความวิชาการต่อที่ประชุมวิชาการ ที่ประชุมเชิงปฏิบัติการ และการบรรยายพิเศษ ซึ่งมีผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ และนักศึกษาระดับปริญญาโทและตรีทั้งในประเทศและต่างประเทศร่วมให้ข้อเสนอแนะและซักถาม ดังนี้

⁵ วรรณกรรมประเภทนวนิยายหรือบทกวีมีจุดอ่อนที่มักถูกโจมตีว่าส่วนหนึ่งเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นจากจินตนาการปราศจากข้อเท็จจริง แต่เมื่อนำวรรณกรรมมาศึกษาเกี่ยวกับความรุนแรงต่อผู้หญิงในประวัติศาสตร์ สิ่งนี้กลับเป็นจุดแข็ง เนื่องจากในบางยุคสมัยที่ศึกษา ผู้หญิงถูกพันธนาการด้วยจารีตและค่านิยมทางสังคมจำนวนมากที่เป็นตัวปิดกั้นมิให้พวกเขาออก้าที่จะพูดถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรุนแรงที่พวกเขาต้องเผชิญ และยังในบางช่วงเวลา เช่น ระหว่าง พ.ศ.2475-2490 ผู้หญิงมีพื้นที่ในการสื่อสารน้อยมาก ดังจะเห็นได้จากในยุคนี้มีนิตยสารผู้หญิงเพียงแค่ 3 ชื่อฉบับ ดังนั้นวรรณกรรมที่ดูมองว่าเป็นเพียงเรื่องแต่งจึงกลายเป็นช่องทางที่สำคัญที่ผู้หญิงสามารถใช้สื่อสารถึงความรู้สึกในการเป็นขบถต่อสังคมโดยไม่ต้องวิตกกังวลกับผลที่ตามมาในภายหลังจากการเปิดเผยเรื่องราวความรุนแรงนั้น

1. การบรรยายพิเศษเรื่อง “วาทกรรมความรุนแรงต่อผู้หญิงในวรรณกรรมไทย” สำหรับนิสิตปริญญาโทวิชา “การวิเคราะห์ภาษาเพื่อการสื่อสารชั้นสูง” คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2548
2. การนำเสนอบทความวิชาการเรื่อง “Genealogy of Violence against Women: the Hidden Truth behind Thai Media History” ต่อที่ประชุมวิชาการนานาชาติ Media Panics: Freedom, Control and Democracy in the Age of Globalization จัดโดย IAMCR (International Association for Media and Communication Research) ณ ไต้หวัน 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2548
3. การบรรยายพิเศษเรื่อง “Genealogy and Discourse on Women Violence” สำหรับนิสิตปริญญาโทวิชา “วาทกรรมกับสังคม” คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ 24 สิงหาคม พ.ศ.2548
4. การนำเสนอบทความวิชาการเรื่อง “Female Voices on Violence: the Strategic Role of Power and Resistance by Thai women Media during the Later Years of absolute Monarchy Era” ต่อที่ประชุมวิชาการนานาชาติ Knowledge Societies for all: Media and Communication Strategies จัดโดย IAMCR(International Association for Media and Communication Research) ณ ประเทศอียิปต์ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2549
5. การนำเสนอบทความวิชาการเรื่อง “หญิง ชาย รัฐ: การสื่อสารความรุนแรงต่อผู้หญิงในยุคบุกเบิกกระแสสตรีนิยมในประเทศไทย” ต่อที่ประชุมประจำปีทางมานุษยวิทยา “รัฐจากมุมมองของชีวิตประจำวัน” จัดโดยศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร 28 มีนาคม พ.ศ. 2550
6. การนำเสนอบทความวิชาการเรื่อง “Resistance or Submission?: Herstory on Violence against Women in Thailand (1844-1931)” ต่อที่ประชุมวิชาการนานาชาติ 2007 International Conference on Inter-Asian Culture,

Communication, Conflict, and Peace จัดโดย City University of Hong Kong ณ
ฮ่องกง 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

7. การนำเสนอบทความวิชาการเรื่อง “Recorded Violence against Women in Thailand:1844-1931” ต่อที่ประชุมเชิงปฏิบัติการ Writing for international Publications: Capacity Building for Thai Scholars Project จัดโดย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ระหว่างวันที่ 23-27 กรกฎาคม พ.ศ.2550 , 8-19 ตุลาคม พ.ศ. 2550, 5 มิถุนายน พ.ศ. 2551
8. การนำเสนอบทความวิชาการเรื่อง “Women Deconstructing Discourses about Women : Thai herstory of Violence Against Women during the Days of the Democratic Bloom (1973-1976)” ต่อที่ประชุมวิชาการนานาชาติ Thai Societies in a Transnationalized World จัดโดย สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 9 มกราคม พ.ศ. 2551
9. การบรรยายพิเศษเรื่อง “Foucault and Women Studies” สำหรับนิสิตปริญญาโท วิชา “วาทกรรมกับสังคม” คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ 30 มิถุนายน พ.ศ.2551
10. การบรรยายพิเศษเรื่อง “ประวัติศาสตร์ผู้หญิงกับสื่อ:2449-2519” ในกิจกรรมวิชาการ โครงการ “เปิด (กะ) โปงนิเทศศาสตร์ ตอน ผู้หญิงกับสื่อ” สำนักวิชา วิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร วิทยาเขตสารสนเทศพะเยา 8 สิงหาคม พ.ศ. 2551
11. การบรรยายพิเศษเรื่อง “การประยุกต์ใช้วงสาวาทกรรมกับการวิจัยความรุนแรงต่อผู้หญิง” ต่อที่ประชุม Journal Club สำนักงานพัฒนานโยบายสาธารณสุขระหว่างประเทศ (IHPP) กระทรวงสาธารณสุข 3 ตุลาคม 2551

ทั้งนี้ข้อเขียนต่างๆที่ผู้วิจัยได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งข้อซักถามและการวิพากษ์วิจารณ์ บทความจากผู้ร่วมเสนอความคิดเห็นต่อบทความและผู้เข้าร่วมประชุมในที่ประชุมวิชาการ การ

ประชุมเชิงปฏิบัติการ และการบรรยายพิเศษต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศช่วยให้ผู้วิจัยได้ตรวจสอบถึงความแม่นยำของข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ รวมถึงมิติของทฤษฎีที่ใช้ให้มีความถูกต้อง

3. มิติทฤษฎี(Theoretical Triangulation) ผู้วิจัยใช้กรอบทฤษฎีที่หลากหลายและมีจุดอ่อนจุดแข็งที่แตกต่างกัน เช่น ใช้แนวคิดสตรีนิยมสำนักต่างๆ ได้แก่ สตรีนิยมสายเสรีนิยม สตรีนิยมสายถอนรากถอนโคน สตรีนิยมสายสังคมนิยม สตรีนิยมสายหลังสมัยใหม่ มาตรวจสอบข้อมูล ความรุนแรงต่อผู้หญิงร่วมกับวิธีวิเคราะห์วาทกรรมของMichel Foucault

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์วาทกรรมของMichel Foucault ร่วมกับแนวคิดสตรีนิยมเน้นสายเสรีนิยม สายถอนรากถอนโคน สายสังคมนิยมและสายหลังสมัยใหม่ รวมทั้งแนวคิดความรุนแรงต่อผู้หญิงมาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากตัวบทประเภท ภาพยนตร์ นิตยสารผู้หญิง หนังสือพิมพ์ โฆษณา และวรรณกรรม ในช่วงปี พ.ศ. 2449-2519 โดยมีลำดับในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยเริ่มต้นแกะรอยชุดวาทกรรมความรุนแรงต่อผู้หญิงในรูปแบบต่างๆตามที่ปรากฏในตัวบท จากนั้นจะทำการวิเคราะห์ปัจจัยเบื้องหลังวาทกรรม ปฏิบัติการของอำนาจและการต่อสู้ ดังนี้

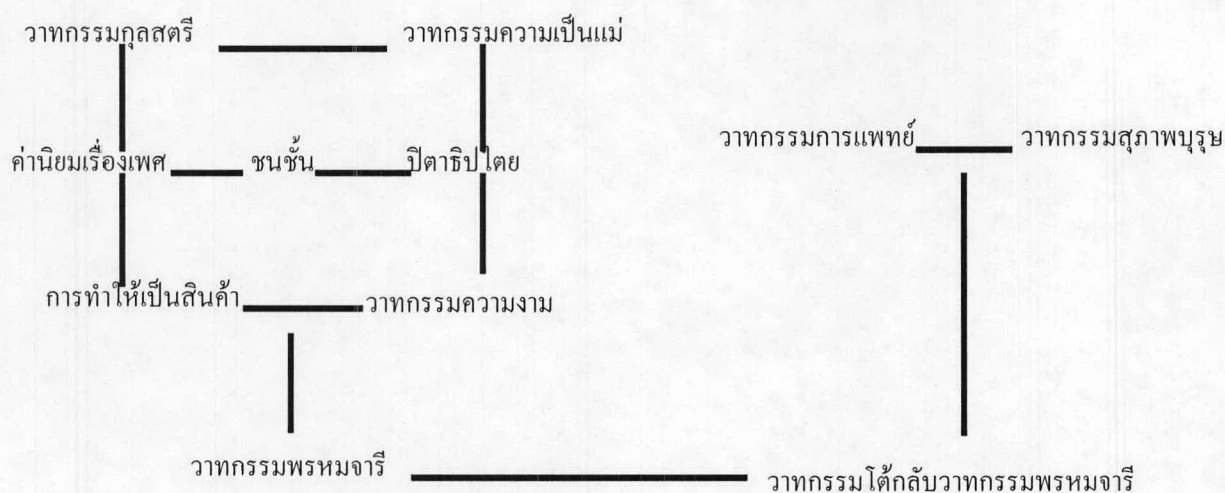
ตารางที่ 3.2 แสดงตัวอย่างการบันทึกข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ตัวบท การวิเคราะห์	หนังสือพิมพ์	นิตยสารผู้หญิง	วรรณกรรม	โฆษณา	ภาพยนตร์
เนื้อหา	“คำนิยมทางเพศของคนไทยและลัทธิพรหมจรรย์ทำให้เกิดปัญหา ผู้ชายได้รับการปลูกฝังเรื่องคำนิยมทางเพศที่ค่อนข้างเห็นแก่ตัวมาแต่โบราณ บุษยาพรหมจรรย์จะแต่งงานกับผู้หญิงที่บริสุทธิ์ทำให้เกิดการเอาใจเอาเปรียบ ผู้หญิงมากเกินไป” (ประชาธิปไตย 10 กรกฎาคม 2516)	“เชื้อพรหมจรรย์อาจจะฝึก ขาดจาก การกระทบกระเทือนภายนอก ไม่จำเป็นต้องเสียดัวให้แก่ชาย ทุกวันนี้สัญลักษณ์ของพรหมจรรย์จึงไม่ใช่เชื้อพรหมจรรย์ ไม่ใช่เลือดที่ไหลออกมาในคืนแรก หรือครั้งแรกแห่งการสมรส” (ลลนาเล่ม 15 ปีักษ์แรก สิงหาคม 2516)	“หล่อนเจียมเนื้อเจียมตัวว่าเป็นหญิงคนชั่ว ไม่ใช่หญิงธรรมดาสามัญ อันมีคุณสมบัติและความบริสุทธิ์ ผุดผ่องพอที่จะเป็นแม่ของเด็กซึ่งเกิดจากวิทย์ชายหนุ่มผู้มีตระกูลสูง” (หญิงคนชั่ว 2480)	“ครีมนมพรหมจรรย์” คุณจะยังสาว ยังสวยแม้ครวเป็นคุณแม่ (สตรีสาร 4 สิงหาคม 2517)	โทน : “คุณแดงครับ ทุกสิ่งทุกอย่างมันเป็นการฝันร้าย ผ่านไปแล้วมันจะไม่กลับมาอีก ลืมมันเสีย” แดง: “... โทน” (ชบดักโทน แล้วร้องไห้) (โทน 2513)
ประเภทความรุนแรงต่อผู้หญิง	ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง (โครงสร้างสังคมให้คุณค่า	ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง (โครงสร้าง	1.ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง (โครงสร้างสังคมให้คุณค่า	1.ความรุนแรงทางตรง (กระทำต่อเรื่อในร่างกายเพื่อ	1.ความรุนแรงทางตรง (ถูกข่มขืน)

	พรหมจารี)	สังคมให้คุณค่าพรหมจารี)	พรหมจารี) 2.ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม (วาทกรรมพรหมจารีฝงลึก ในสถาบันครอบครัว หญิง ยอมรับต่อความรุนแรง ไม่ กิดตั้งคำถาม)	ความงาม) 2.ค วาม รุน แ ร ง เ ชิง โครงสร้าง (โครงสร้าง เศรษฐกิจและสังคมให้ คุณค่ากับพรหมจารี) 3.ค วาม รุน แ ร ง เ ชิง วัฒนธรรม (วาทกรรมพรหมจารีฝง ลึกในสถาบันเศรษฐกิจ สถาบัน สื่อมวลชน นิตยสารสตรียอมรับต่อ ความรุนแรง ไม่กิดตั้ง คำถาม)	2.ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง (โครงสร้างสังคมให้คุณค่า กับพรหมจารี)
วาทกรรม	พรหมจารี	พรหมจารี	พรหมจารี	พรหมจารี	พรหมจารี
ปัจจัยเบื้องหลังวาท กรรม	ค่านิยมทางเพศ ปิตาธิปไตย	ความรู้ทางการแพทย์	วาทกรรมโสเภณี วาทกรรม ความเป็นแม่ ชนชั้น ปิตาธิปไตย	ปิตาธิปไตย ทุนนิยม วาท กรรมความงาม	วาทกรรมสุภาพบุรุษ ชนชั้น (นางเอกเป็นคน ทันสมัยมีฐานะดี พระเอก เป็นเด็กวัด ฐานะยากจน ปัจจัยทางชนชั้นได้ทำให้ พระเอกซึ่งมีสถานะทาง สังคมต่ำกว่านางเอก ยอมรับ

					การเลืขพรหมจารีของนางเอกให้แก่ผู้ร้ายได้)
อำนาจ	ค่านิยมทางเพศแบบอนุรักษนิยมมีอำนาจปลุกฝึงความเชื่อเรื่องพรหมจารีให้แก่ผู้ชาย สื่อหนังสือพิมพ์ใช้อำนาจตอบโต้ค่านิยมนี้ด้วยการแสดงทัศนะไม่เห็นด้วย	อำนาจวาทกรรมทางการแพทย์สร้างนิยามใหม่ลดคุณค่าของพรหมจารี	ปีศาจปโดย ชนชั้น วาทกรรมความเป็นแม่ และวาทกรรมพรหมจารี ได้ใช้อำนาจเบียดขับให้โสเภณีกลายเป็นคนอื่นที่ด้อยคุณค่าในสังคม	อำนาจของระบบทุนนิยมสร้างมูลค่าพรหมจารีในฐานะที่เป็นตราสินค้า	ผู้ชาย(ผู้ร้าย)เป็นผู้ใช้อำนาจทำลายคุณค่าความเป็นหญิงด้วยการข่มขืน ทำลายพรหมจารี ผู้ชาย(พระเอก)เป็นผู้ใช้อำนาจในการมอบคุณค่าความเป็นหญิงกลับคืน ด้วยการยอมรับที่จะเป็นคู่ชีวิตของหญิงที่ถูกข่มขืน
การต่อสู้	การแสดงทัศนะไม่เห็นด้วยต่อวาทกรรมพรหมจารี	นิตยสารผู้หญิงสร้างนิยามความหมายใหม่ของพรหมจารีด้วยการอ้างอิงวาทกรรมการแพทย์	ไม่มี	ไม่มี	ผู้ชายร่วมมือกับผู้หญิงปฏิเสธวาทกรรมพรหมจารี

ขั้นที่ 2 ผลสรุปจากขั้นตอนที่ 1 นำมาสู่การวิเคราะห์วาทกรรม พิจารณามิติของความไม่ต่อเนื่อง การเผยตัวและการสืบสายของวาทกรรมที่ปรากฏในทุกยุคสมัย ใช้แนวทางการวิเคราะห์ตามแผนภาพการวิเคราะห์วาทกรรม (ดูแผนภาพที่ 2.3)

แผนภาพที่ 3.1 แสดงตัวอย่างการวิเคราะห์วาทกรรม

การนำเสนอผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ประเด็น (subject) “วาทกรรมความรุนแรงต่อผู้หญิง” ที่ปรากฏบนพื้นที่สื่อเป็นตัวเรียงร้อยเรื่องราว โดยมีลำดับการนำเสนอผลการวิจัยดังนี้

บทที่ 4 นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวข้องกับ “รุนแรงในเรือนร่าง” ซึ่งประกอบด้วย วาทกรรมความรุนแรงทางเพศ วาทกรรมพรหมจารี วาทกรรมว่าด้วยมดลูก (วาทกรรมว่าด้วยการทำแท้งและการคุมกำเนิด) วาทกรรมความงาม และวาทกรรมโสเภณี

บทที่ 5 นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับ “รุนแรงในความสัมพันธ์” ประกอบด้วย วาทกรรมความรุนแรงในครอบครัว (วาทกรรมผู้หญิงเป็นสมบัติของผู้ชายและครอบครัว/วาทกรรมความเป็นแม่และเมีย/วาทกรรมความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องส่วนตัว) วาทกรรมความรุนแรงในพื้นที่สาธารณะ (วาทกรรมว่าด้วยเรื่องการศึกษาและวาทกรรมว่าด้วยเรื่องอาชีพ)

การอธิบายและวิเคราะห์ผลการศึกษาในบทที่ 4 และ 5 ผู้วิจัยจะอธิบายผ่านตัวบท (text) ในประวัติศาสตร์ที่ปรากฏบนพื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ นิตยสารสตรี โฆษณา ภาพยนตร์ และวรรณกรรม ระหว่างปี พ.ศ. 2449-2519 ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นต่อไปนี้ไปพร้อมๆ กัน คือ ชุดวาทกรรมความรุนแรงต่อผู้หญิง ปัจจัยเบื้องหลังวาทกรรม กลไกในการทำงานของวาทกรรมเพื่อสื่อความหมายความรุนแรงต่อผู้หญิง ในมิติของความไม่ต่อเนื่อง (การแตกร้าว/รอยร้าว การปริแตก การแตกหัก การผันแปร และการกลายพันธุ์ของวาทกรรม) รวมทั้งปฏิบัติการของอำนาจและการต่อสู้ต่อความรุนแรงต่อผู้หญิง ทั้งนี้ในการอธิบายประเด็นต่างๆ ข้างต้น ผู้วิจัยจะอธิบายไปพร้อมๆ กับการอ้างอิงตัวบทต่างๆ เนื่องจากคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของการวิเคราะห์วาทกรรมก็คือ การชี้ให้เห็นความเป็นดาบซายที่โยงใยซับซ้อนของวาทกรรม การวิเคราะห์วาทกรรมจึงมีอาจมองแบบแยกส่วนหรือพินิจแบบองค์รวมเพียงอย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่หากต้องกระทำไปพร้อมๆ กันจึงจะแลเห็นความขอกย้อนซ้อนปมของตัววาทกรรมนั้นได้

บทที่ 6 ในส่วนของการสรุปผลการศึกษา ผู้วิจัยจะนำเสนอ ชุดวาทกรรมความรุนแรงต่อผู้หญิง ได้แก่ วาทกรรมความรุนแรงทางเพศ วาทกรรมพรหมจรรย์ วาทกรรมว่าด้วยการทำแท้ง วาทกรรมว่าด้วยการคุมกำเนิด วาทกรรมความงาม วาทกรรมโสเภณี วาทกรรมผู้หญิงเป็นสมบัติของผู้ชายและครอบครัว วาทกรรมความเป็นแม่และเมีย วาทกรรมความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องส่วนตัว วาทกรรมว่าด้วยการศึกษา วาทกรรมว่าด้วยอาชีพ ปัจจัยเบื้องหลังวาทกรรม ความไม่ต่อเนื่องของวาทกรรม อำนาจและการต่อสู้ต่อวาทกรรมความรุนแรงต่อผู้หญิง สำหรับการอภิปรายผลการศึกษา ผู้วิจัยอภิปราย บริบทในวาทกรรมความรุนแรงต่อผู้หญิง ประพันธกร ความต่อเนื่องและความไม่ต่อเนื่อง อำนาจ และการสื่อสารความรุนแรงต่อผู้หญิงที่หายไปและที่ยังคงอยู่ สุดท้ายในส่วนของการข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย ข้อเสนอแนะเชิงปฏิรูปสื่อ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายความรุนแรงต่อผู้หญิง และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป